

DI beszámoló 2020. április

A testület megtárgyalja a műhelyviták eddigi gyakorlatát, a külsős véleményezők („előbírálók”) véleményeit az elbírált értekezésekről.

Műhelyvita forgatókönyve, Dr. Móré Sándor PhD, doktori iskola titkár:

A levezető elnök – az ülés megnyitását követően – ismerteti a műhelyvita legfontosabb szabályait.

A Károli Gáspár Református Egyetem Szabályzata a doktori képzésről és a doktori (PhD) fokozatszerzésre vonatkozó eljárásról 52. § „(3) A műhelyvitát a doktori iskola vezetőjének megbízásából az illetékes oktatási szervezeti egység vezetője szervezi. A műhelyvitára meg kell hívni

- a) a kar valamennyi oktatóját, kutatóját, doktoranduszát,
- b) a doktori iskola törzstagjait
- c) a témavezetőt (témavezetőket).

A műhelyvita lebonyolítható, ha azon legalább az egyik előbíráló személyesen jelen van, a másik írásban határidőben megküldte írásbeli állásfoglalását, és a meghívottak közül legalább 3 jelenlévőnek tudományos fokozat van.”

„(4) A műhelyvita célja, hogy a jelenlévők feltárják az értekezés-tervezet hiányosságait, és javaslatokat fogalmazzanak meg a végleges értekezés jobb minőségben történő elkészítéséhez.”

„(6) A műhelyvitán meg kell győződni arról, hogy a doktori munka

- a választott témát korszerű kutatási módszereket alkalmazva, és minden fontosabb részletre kiterjedően mutatja-e?
- hiteles adatokat tartalmaz-e?
- az abban foglalt tudományos eredmények a pályázó eredményei-e?
- az értekezés a formai követelményeknek megfelel-e?
- tartalmaz-e új tudományos eredményt?”

Az ismertetett szabályok alapján a levezető elnök megállapítja, hogy a műhelyvita megtartásának nincs akadálya. Felkéri a disszertánst, hogy 15 percben mutassa be az

értekezéstervezet téziseit, majd az előopponenseket, hogy ismertessék előbírálói véleményeiket.

Ezt követően a levezető elnök megnyitja a vita második részét, kéri a jelenlevőket, hogy mondják el észrevételeiket az értekezéstervezettel kapcsolatban. Kéri, hogy a hozzászólók nyilatkozzanak arról, hogy a Szabályzatban említett szempontok alapján nyilvános vitára alkalmasnak tartják-e az értekezést. A hozzászólások előtt megkérdezi a témavezető(ke)t, hogy kíván(nak)-e megjegyzéseket tenni, reagálni az elhangzott véleményekre.

A levezető elnök felkéri a disszertánst, hogy válaszoljon az előopponensi véleményekre és a hozzászólásokra. Utána megkérdezi az előopponenseket, majd a jelenlevőket, hogy kívánnak-e reflektálni a jelölt válaszára, fölvetéseire.

Az ülés zárásaként a levezető elnök összegezi az elhangzottakat, amelyek alapján az alábbi állásfoglalások egyike születhet:

- a) az értekezés tervezet átdolgozás nélkül (vagy kisebb, az értekezés lényegét nem érintő átdolgozásokkal) további eljárásra – újabb műhelyvita lefolytatása nélkül – alkalmas,
- b) az értekezés tervezet lényegét érintő átdolgozásokkal, további eljárásra – újabb műhelyvita lefolytatása nélkül – alkalmas,
- c) az értekezés tervezet csak teljes átdolgozással, újabb műhelyvita lefolytatásával alkalmas további eljárásra.

Műhelyvita tapasztalatok, Prof. Dr. Stipta István CSc, levezető elnök:

- El kell törölni azt - az önként magunkra vállalt - kitélt, miszerint az előopponensek és a bírálók feltétlenül különbözzenek.
- A műhelyvitára ne csupán a doktori iskolákat, hanem a tárgybeli tanszékeket és hazai tudományos intézetek munkatársait is hívjuk meg.
- A mostani (egyelőre keserű) tapasztalatok nyomán lehetővé tehetjük, hogy a vitán egyidejű elektronikus hozzászólásokra is lehetőség van.
- Felvethetjük, hogy a tudományos vezetőknek kötelezően ki kell térnie az értekezés részeként tekintett véleményében arra, hogy a jelölt mennyiben fogadta el a munkahelyi vita javaslatait.

Műhelyvita tapasztalatok, Dr. habil. Birher Nándor PhD, levezető elnök:

- tárgyi félévben két műhelyvitán vettem részt levezető elnöki minőségben, mindkét vita jó eredménnyel zárult, aminek az oka nem a mérés gyengesége, hanem a jelölt felkészültsége volt.
- a viták érdemi, szakmai viták voltak, amit egyértelműen jelzett a nagy létszámú szakmai közönség jelenléte. Ez az elsődleges minőséget pozitívan befolyásoló szempont. Ritkaság, hogy már a műhelyvita is széles (30 főt meghaladó), javarészt szakemberekből álló hallgatóság előtt történjen.
- figyelemmel az előbb leírtakra megállapítható, hogy a műhelyvita a disszertáció szakmai alakítására, ill. a szakmai grémium véleményének kikérésére egyértelműen alkalmas. Ezzel elkerülhető, hogy a jelölt túl későn kapjon olyan információkat, amelyek miatt eredménytelen lehet a véde. Éppen emiatt a jövőben is törekedni kell a nagy szakmai nyilvánosság megszólítására a műhelyvitával kapcsolatban.
- a KRE ÁJK infrastruktúrájából adódóan a vita színhelye (előadók) nem feltétlenül tükrözték azt a tudományos színvonalat, amelyet a dolgozatok ill. a jelen lévő szakmabeliek megérdemelték volna. Ez azonban inkább "marketing" mint szakmai kérdés
- a műhelyvita technikai szervezése egyebekben szintén elismerést érdemel, hiszen a szükséges nyomtatványok mindig kellő gondossággal kerültek előkészítésre
- összességében elmondható, hogy a műhelyviták tapasztalatai kifejezetten pozitívak voltak, a jövőben esetlegesen fejleszteni lehet:
- műhelyvitát a hallgatók körében még szélesebb körben meghirdetni, szorosabbra fogni a működő tehetséggondozással a szálakat (értesítések megküldése, etc)
- a műhelyvitát a doktoranduszok körében promotálni, a vitán való részvételt, kérdéseket, módszeresen megfogalmazott javaslatokat valamilyen módon értékelni (pl. pontokkal)
- a műhelyvitáról a KRE-ÁJK honlapon beszámolni

Műhelyvita hallgatói tapasztalatok:

dr. Kovács Krisztián

- A műhelyvita rendkívül hasznos volt. Jelentős mértékben hozzájárult az alkotmánybíróság magyarországi előzményeinek feltárásához, valamint az alkotmánybíráskodás jogelméleti alapjainak feltárásához. A műhelyvita megtartása nélkül a dolgozatból jelentős megállapítások maradtak volna ki.

dr. Teschmayer Gábor

- Számomra nagyon izgalmas és újszerű volt a műhelyvita. Nagyon örültem, hogy sok oktató vett részt rajta, inspiráló és támogató volt a légkör. A vélemények és kérdések ösztönzőek voltak a dolgozatom véglegesítése kapcsán. A műhelyvita során úgy érzem magas színvonalú szakmai diskurzus alakult ki. Véleményem szerint a műhelyvita során szerzett tapasztalatok nagyon jól hasznosíthatóak a nyilvános védés során.

dr. Nagy Péter

- A műhelyvita a doktori fokozat (PhD) megszerzésének fontos állomása, amikor az adott doktorandusznak első ízben kell a bírálók és a szakmai nyilvánosság előtt megvédenie a benyújtott disszertációját, és az abban rögzített tudományos megállapításokat. Esetemben – a nagyszámú hallgatóság miatti teremváltást leszámítva – semmilyen fennakadás nem volt. A hivatalos bírálóimtól és a hallgatóság részéről is hasznos észrevételeket és szempontokat kaptam, amelyeket beépítettem a dolgozatba. Elegendő idő állt rendelkezésemre ahhoz, hogy reagálni tudjak az egyes felvetésekre, kritikákra. Mind a témavezetőmnek, mind a doktori iskola tagjainak és ügyintézőinek hálás vagyok a sok segítségért, amely a sikeres vita záloga volt.
- A szabályzat szerint a meghívókat a jogtudományi doktori iskoláknak kell elküldeni, ahol a gyakorlat szerint a hallgatók megkapják a meghívót, de a társtanszékek rendszerint nem. A doktori védés az adott tudományos műhely, tanszék számára is fontos esemény, amely számot tarthat a társtanszékek érdeklődésére is. Ezért érdemes lenne az adott doktorandusznak és témavezetőnek felajánlani, hogy készítsenek egy listát a társtanszékekről, oktatókról, amelyeknek szeretnék megküldeni.
- A legtöbb doktori iskolában gyakorlat, hogy műhelyvita, illetve a nyilvános védés előtt lehetőséget biztosítanak a meghívóban arra, hogy aki akar, észrevételt fogalmazzon meg

az adott dolgozattal kapcsolatban. Ezt rendszerint vagy a témavezetőnek, a tanszékvezetőnek vagy a doktori iskolának kell megküldeni, ezt követően pedig az összegyűjtött észrevételeket a vitán vagy a védésen ismertetik. Ez tovább erősíthetné a nyilvánosságot. Az én esetemben ez a lehetőség nem volt sem rögzítve, sem pedig kizárva, így az érdeklődés ellenére sem érkezett az ilyenkor szokásos írásos véleményekből, ennek hiányáról azonban kritika igen.

- Az utolsó észrevételem az lenne, hogy érdemes lenne rögzíteni (ha nem is szabályzatban, hanem egy ajánlás formájában) hogy prezentációt kell-e – például a téziszfüzet részei és logikája alapján – készíteni a műhelyvitára és a védésre.

Az előbírálati vélemények elkészítésének szempontjai, Dr. Móré Sándor PhD, doktori iskola titkár

A Károli Gáspár Református Egyetem Szabályzata a doktori képzésről és a doktori (PhD) fokozatszerzésre vonatkozó eljárásról 52. § „(2) A doktori iskola vezetője kéri fel azt a két, az értekezés tématerületében jártas, tudományos fokozattal rendelkező személyt, akik az értekezés tervezet előbírálását írásban elvégzik és az összegzett állásfoglalást előzetesen kialakítják, a felkérésében megjelölt határidőn belül.”

„(5) A műhelyvitán az előbírálók írásbeli véleményét a jelen lévőknek ismertetni kell. Két nemleges előbírálót esetén a jelenlévő tudományos fokozattal rendelkezők nyílt szavazással döntenek az összegzett állásfoglalás kialakításáról. Egy támogató előbírálót mellett a jelenlévő tudományos fokozattal rendelkező személyek nyílt szavazást kérhetnek a műhelyvita levezető elnökétől. A nyílt szavazásban csak az vehet részt, aki a műhelyvita során mindvégig jelen volt. Szavazás során az írásbeli vélemények nem vehetőek figyelembe.”

1. Általános észrevételek

a) Az értékelés alaki szempontjai:

- terjedelem (sok, kevés, megfelelő)?
- ha szükséges, van-e rövidítések feloldásának jegyzéke?
- a szövegben helyesen hivatkozik-e az egyes forrásokra?

- a szöveg, az ábrák, a táblázatok, és az egyéb mellékletek kivitelezése didaktikus-e?

b) Az értékelés szerkezeti szempontjai:

- a szerkezeti felépítés megfelel-e a tudományos elvárásoknak, illetve szolgálja-e a közlést?
- a szöveg kellően tagolt-e?

c) Az értékelés tartalmi szempontjai:

- egyértelműen megfogalmazott-e a célkitűzés és mennyiben sikerült annak a megvalósítása?
- látható-e a témára vonatkozó és az adott részhez kapcsolódó szakirodalom ismerete, illetve felhasználásának helyessége?
- elvégezte-e a szükséges elemzéseket, vizsgálatokat, adatfeldolgozásokat stb., illetve ezek hiteles adatokat tartalmaznak?
- elvégezte-e a szükséges értékeléseket, vannak-e új tudományos eredmények, következtetések és javaslatok, és ha igen, ezek a disszertáns eredményei?
- vannak-e szakmailag kifogásolható megoldások, értékelések, eredmények, következtetések, javaslatok, és ha igen, mennyire befolyásolja ez a munka egészét?

2. Részletes észrevételek

- a) A hiányosságok tételes felsorolása megnevezésükkel és/vagy tartalmukkal*
- b) A hibák felsorolása az oldalszám, a bekezdés, esetleg a sor megadásával*
- c) Részletes tudományos indoklás, szakmai javaslatok*

3. Egyéb észrevételek

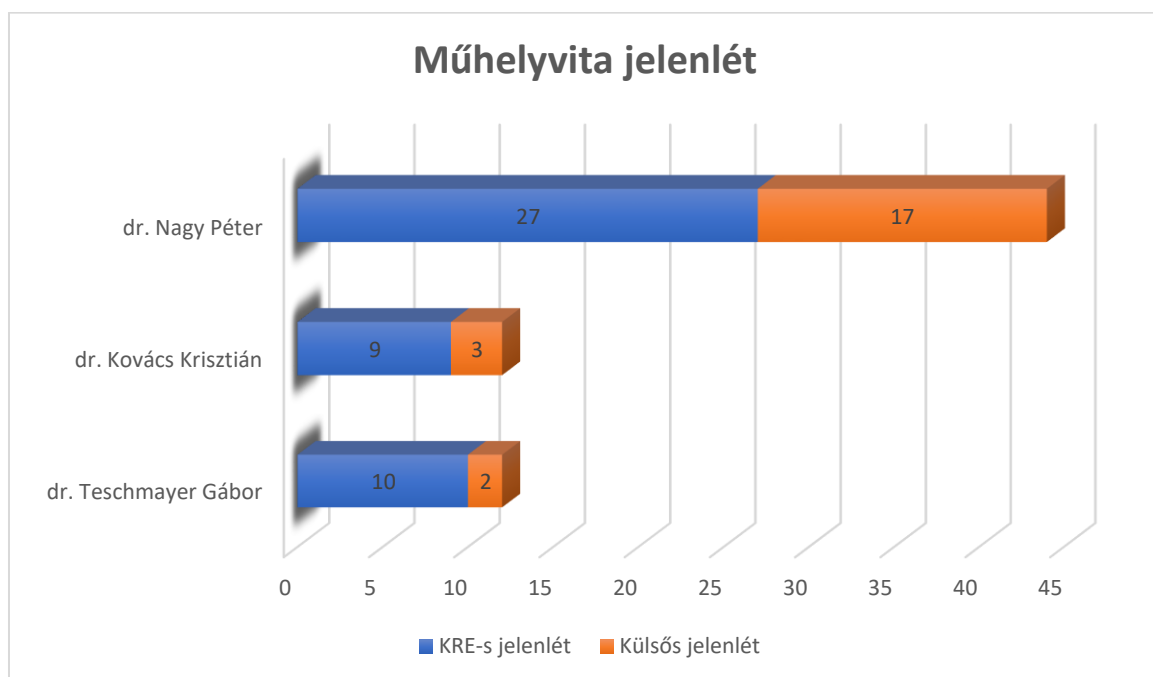
4. Összefoglaló vélemény és nyilatkozat

Összeségében az értekezéstervezet biztosít-e elegendő lehetőséget a disszertáns számára ahhoz, hogy a választott szűkebb szakterületén megszerezze a tudományos munka önálló végzéséhez az állam- és jogtudományok területén minimálisan szükségesnek tartott ismereteket? Továbbá az elvégzett tudományos munka színvonala, és annak eredményei elérik-e a tudományos fokozat szerzésének előfeltételeként az ÁJDI által elvárt szintet?

Nyilatkozat az értekezés nyilvános vitára bocsátásának alkalmasságáról.

Az elmúlt tanévben három műhelyvitára került sor Doktori Iskolánkban. A műhelyvitákon kivétel nélkül személyesen megjelentek a Doktori Iskola elnöke által felkért előbírálók, illetve írásban is megküldték bírálataikat, amelyek megfeleltek a fent említett szempontrendszernek. Egyetlen előopponensi vélemény nem tartalmazott kritikus megjegyzést, jobbító szándékú javaslatot; az előbíráló műhelyvitán elhangzott nyilatkozata szerint változatlan formában nyilvános védésre alkalmasnak tartotta az értekezéstervezet.

Műhelyvita adatok			
	dr. Teschmayer Gábor	dr. Kovács Krisztián	dr. Nagy Péter
	<i>Műhelyvita:2019.05.08</i>	<i>Műhelyvita:2019.12.16</i>	<i>Műhelyvita: 2020.03.02</i>
előopponens 1. felkérése	2019.04.10	2019.12.09	2020.02.11
előopponens 2. felkérése	2019.04.10	2019.12.09	2020.02.11
előopponens 1. vélemény	2019.04.17	2019.12.11	2020.02.28
előopponens 2. vélemény	2019.05.08	2019.12.11	2020.02.28
átdolgozás a Nyilvános vitára	2020.02.05	2020.04.27	2020.04.30

Az előponensek összefoglaló véleményei és nyilatkozatai az értekezés nyilvános vitára bocsátásának alkalmasságáról		
dr. Teschmayer Gábor	Prof. Dr. Kardos Gábor CSc: Összességében elmondható, hogy a disszertáció színvonalas szakmai munka, amely az előbbieken jelzett felvetések megfontolását követő esetleges átigazításokkal nyilvános vita és sikeres védelem tárgya lehet. A munkahelyi vitán érdeklődéssel fogom követni a szerző válaszait, és remélem, hogy érdemi diskurzus alakul ki a résztvevők között a disszertáció tárgyában.	Dr. habil. Antal Tamás PhD, LL.M.: Az értekezés műhelyvitára készített szövegét a fenti szempontok legalább egy részének figyelembe vételével tanácsos volna kiegészíteni, fokozva annak érzékeltetését, hogy a konzuli bírászkodás akár egy újabb közös ügy, akár csak egy közösen intézett és fenntartott (vegyes) joggyakorlat volt a dualizmus idején, mindenképpen a két állam együttes, de nem azonos módon értelmezett tevékenységeként valósult meg. Ebben állt igazán a vizsgált intézmény egyedisége Magyarország vonatkozásában. Támogatom az értekezés nyilvános vitára (védelemre) történő bocsátását.
dr. Kovács Krisztián	Prof. Dr. Karácsony András CSc: Javaslom, hogy a dolgozat szerzője kezdeményezze a doktori eljárást. Kiseb kiigazításokkal alkalmas a védelemre bocsátásra.	Dr. habil. Téglási András PhD: Az értekezés formailag és tartalmilag is megfelel a PhD-értekezésekkel szemben támasztott követelményeknek és a fentiek alapján az értekezést nyilvános vitára és védelemre érdemes munkának tartom és - a fenti módosításokkal - javaslom az értekezés nyilvános védelemre bocsátását.
dr. Nagy Péter	Prof. Dr. Horváth Attila PhD: Széles körű szakirodalmat dolgozott fel. Köztük nem csak magyar, hanem angol, német és latin nyelvű szakirodalmat is. A forráskutatás legnagyobb értéke azonban az Erdélyi Református Egyházkerületi Levéltárban végzett munka. Mindezeket összegezve javaslom a PhD értekezés a műhelyvitára bocsátását.	Dr. habil. Antal Tamás PhD, LL.M.: A műhelyvitára bocsátott értekezés alapos munka; ezt a fentebb tett igénytelen észrevételeim nem kérdőjelezhetik meg. Már a jelenlegi formájában is alkalmas lenne a nyilvános vitára, de éppen a Szerzőt jellemző alaposság és az általa elvégzett nagy kutatómunka miatt vélem úgy, hogy a doktori műve – immár nem nagy idő- és energia-befektetéssel – akár még egy fokkal magasabb szintre is emelhető! Támogatom a nyilvános vita kifizetését.